

został w aktach klasztoru. Fakt cudownego uzdrowienia wywarł ogromne wrażenie zarówno na obecnych wówczas w kościele, jak i na wszystkich pielgrzymów, którzy z różnych stron Polski na święto Matki Boskiej do Częstochowy ścigali.

103-LETNI STARZEC ODYWA PIESZO PIELGRZYMKĘ DO CZĘSTOCHOWY.

Onegdaj wyruszył z Warszawy piechotą do Częstochowy 103-letni starzec Mikołaj Jeleń, zamieszkały przy ulicy Chmielnej.

Jeleń — pomimo sędziwego wieku — jest pełen sił i zdrowia. Podróż zaś pieszo z Warszawy do Częstochowy uważa za fraszkę.

DZIWAČNE SEKTY POJAWIAJĄ SIĘ W POLSCE.

Na kresach wschodnich, Polesiu, Wołyniu i Chełmszczyźnie pojawiają się od czasu do czasu jacyś wielce podejrzani osobnicy, głoszący nauki pełne tajemnic i najdziwniejszych obrządków. W okolicach Chełma na przykład założono niedawno sektę „myślicieli”. Wyznawcy tej sekty całymi godzinami wpatrują się w jeden punkt i wierzą w najrozmaitsze gusa i zabobony.

Na Wołyniu znów ukazują się biezownicy, którzy obijają postronkami ciało swoje i swych otumanionych naśladawców, odprawiają tajemnicze obrzędy, najczęściej w nocy. Kończą się one zazwyczaj picciem wódki i orgiami erotycznymi.

Ponieważ wszyscy ci naučyciele rozporządzają zawsze większą gotówką, interesują się bardzo sprawami wewnętrznymi naszego życia państwowego i nigdy nie mają stałego miejsca zamieszkania, zachodzi poważne podejrzenie, że pochodzą oni z za ozerwanej granicy i najprawdopodobniej wysłani są do Polski dla siania zamętu, a przedewszystkiem osłabiania wiary religijnej narodu polskiego.

Zgadzałoby się to najzupełniej z prowadzoną przez bezbożników akcją w Bolszewji. Władze polskie jednak energicznie tępią poczynania i nie dopuszczają do zdeprawowania ludu kresowego.

LUD POLSKI W OBRONIE MAŁŻEŃSTW KATOLICKICH.

Specjalna komisja wypracowuje obecnie projekty prawa małżeńskiego. Wprawdzie po szanowanie praw kościelnych odnoszących się do małżeństwa jest zabezpieczone konkordatem, jaki Polska, zawarła ze stolicą świętą; mimo to jednak pewien drobny odłam obywateli przeważnie innowierców (żydów i protestantów) usiłuje ze szkoda praw boskich i kościelnych narzucić swoje zapożyczone od bolszewików poglądy na małżeństwo.

Przeciwno temu występują w Polsce zawartą masą ludu po wsiach i miastach uchwalając protesty przeciwko zamachom na prawa Kościoła Katolickiego w zakresie prawa małżeńskiego i religijnego wychowania młodzieży.

Posel Dzierżawski otrzymał świeżo protesty następujących parafii: Słoczew (1,100 podpisów), Stalec (770 podpisów), Uników (328 podpisów) i Kłonów (220 podpisów). Wszystkie powyższe parafie znajdują się w powiecie sieradzkim, woj. łódzkiego.

Klub Narodowy wszystkie otrzymane protesty przedłożył Sejmowi podczas jesiennej sesji.

SCHWYTANIE ŚWIĘTO KRADCY.

W ręce policji wpadł wreszcie niebezpieczny bandyta — świętokradca. Zdołał on w ciągu 1 i pół roku okraść 8 kościołów w Warszawie, między innymi ostatnio Katedrę. Jest to niejaki Władysław Płozik, zamieszkały w Warszawie wraz z żoną i dzieckiem.

Trudnił się on pracą na robotach budowlanych, w przerwach pomiędzy sezonowymi zajęciami uprawiał swój niski proceder, przebiegając się za tramwajarza, bądź kolejarza.

Skradzione przedmioty sprzedawał paserowi Piotrowi Tokarskiemu, który skrył się na wiadomość o aresztowaniu współnika.

Płozika aresztowano w mieszkaniu i zaraz pod silną eskortą odstawiono do aresztu centralnego.

Z Brazyliji

Paraná.

FALA EMIGRACYJNA WZMAGA SIĘ. Inspektorjat Imigracyjny podaje iż ubiegłej soboty na statku „Comte Alvim” przybyło 50 wychodźców polskich. Nowi emigranci udali do Kurytyby, a stąd do różnych kolonii polskich w Paranie.

W POSZUKIWANIU ZA NOWYMI TERENAMI KOLONIZACYJNYMI W GUARAPUAWIE. W municyjm Guaruapuawa bawi p. Stanisław Gawroński, delegat Stowarzyszenia „Opieki Polskiej nad Rodakami na Obozynie”. Nawiazuje on stosunki z prefektem Guarapuawy p. Solano Camaręgo w celu nabycia terenów kolonizacyjnych dla wychodźców polskich w dorzeczu Pequiri.

BYŁY KONSUL P. GŁUCHOWSKI PRZYEJŻDZA DO BRAZYLJI. Dowiadujemy się, że przyjeżdża z Polski do Brazyliji p. Kazimierz Głuchowski, były konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie. Celem jego podróży będzie nawiązanie pertraktacji w sprawie wykupu terenów kolonizacyjnych w Brazyliji.

JESZCZE W SPRAWIE WYKUPU TERENÓW KOLONIZACYJNYCH. Rozchodzą się również pogłoski w Kurytybie, że pewne towarzystwo kolonizacyjne z Poznania w porozumieniu z p. Suchorskim, ma przysłać delegatów w sprawie wyszukiwania dobrych terenów kolonizacyjnych dla wychodźców polskich.

KURYTYBA.

UROCZYSTE OBCHODY ŚWIĘTA NARODOWEGO. W całej Brazyliji dzień 7 września był dniem radości i wspomnieniem wielkiej rocznicy. We wszystkich miastach stołecznych stanów odbyły się wielkie pochody wojsk.

W stolicy Parany rewja wojska wypadła wspaniale. Poprzedzane orkiestrą przeszły oddziały wojsk stacjonowanych w Kurytybie, młodzież kadecka, straż pożarna ze swoimi sikawkami i drabinami. Miłe wrażenie sprawiały łagodne ale dziarskie oblicza sówiańskie, wśród innych ciekawych typów żołnierskich.

DOBRY POCZĄTEK. Dopiero początek miesiąca a już zanotowano w 8 dniach 34 wypadki przekroczeń przepisów komunikacyjnych przez panów szoferów, możemy się więc spodziewać że do końca mie-

siąca wzrośnie liczba przynajmniej w ówzornasób.

Santa Catharina.

TRUP W RZECE. Donoszą z Sao Bento, że z rzeki Rio Vermelho w pobliżu elektrywni wydobyto zwłoki młodej dziewczyny. W zwłokach rozpoznano córkę Józefa Ballaika. Poszła ona do rzeki by wyprać worki z kawy i prawdopodobnie wskutek udaru serca wpadła nieszczęśliwa do wody i utonęła.

São Paulo.

7 WRZEŚNIA W S. PAULO. Nadwyzceją uroczyste obchodzone święto narodowe Brazylii w atolicy S. Paulo.

We wspaniałym parku Ypiranga przed ogromnym pomnikiem wzniesionym na pamiątkę zwycięstwa pod Ypirangą przedefilowało 50.000 atletów z miasta stołecznego i prowincji.

Po południu p. Pereira Lima wygłosił konferencje wobec 100,000 słuchaczy.

Rio de Janeiro.

NOWY OKRĘT SZKOLNY. W Rio buduje się nowy okręt szkolny dla floty brazylijskiej. Okręt otrzyma nazwę „Ipiranga”, budowany będzie według najnowszych planów zdobytych na tem polu.

WARTOŚCIOWE PAPIERY PASTWA OGNI. W poniedziałek ub. w Kasie Amortyzacyjnej w Rio de Janeiro padło pastwą ognia 498.171 rozmaitych papierów wartościowych w wartości 9 582 kontów.

BRAZYLJA ZATWIERDZIŁA UMOWĘ Z WENEZUEŁĄ. Brazylija zatwierdziła układ z Wenezuełą, w sprawie wyłączenia wzajemnych granic.

Ze strony rządu brazylijskiego potwierdził umowę p. dr. Octavio Mangabeira, minister Spraw Zagranicznych, zaś ze strony Wenezueli p. Montilla Abreu, pełnomocny minister w obecności wielu osobistości dyplomatycznych, urzędników ministerstwa Spraw Zagranicznych i licznie reprezentowanych przedstawicieli prasy.

Umowie tej oba kraje przypisują ogromne znaczenie, ponieważ zakończy spory pograniczne, a nawiąże przyjacielskie stosunki pomiędzy obydwojma krajami.

OKRĘT DYPLOMATÓW.

Na pokładzie okrętu „Giulio Cesare”, na którym w ostatnich dniach odjechał do Europy poseł Rzeczypospolitej polskiej z Rio de Janeiro p. minister Grabowski, udali się do Europy Ambasador włoski, Nuncjusz Apostolski w Brazyliji, arcybiskup z Montevideo, konsul austriacki z Kurytyby, rodzina Ribeiro de Campos, a nadto pielgrzymka złożona ze 150 katolików z Urugaju.

W TRZECH DNIACH Z RIO DO EUROPY. Baron Amadei Aelle, francuski przemysłowiec i dyrektor kompanji poczty lotnicznej oświadczył po powrocie z Brazyliji prasie paryskiej, że w przeciągu 18 miesięcy założy nową linię lotniczą, która będzie przewozić podróżnych i bagaże w 8 dniach z Europy do Rio de Janeiro. Do przewozu zostaną użyte ogromne hydroplany.

Tak samo, zostanie wkrótce założone pomiędzy Europą a Brazyliją połączenie radio-telegraficzne.

Ze swiata.

Niemcy. ZAMACH DYNAMITOWY. W Lueneburgu w pobliżu Ha-

noweru jacyś - niewysledzeni zbrodniarze podłożyli bombę w wejściu do biur prefektury. Bomba wybuchła z ogromną siłą w porze obiadowej, niszcząc front ogromnego budynku, a wewnątrz wszystkie okna, szafy i urządzenia podrozgotane wskutek wstrząsu prawie we wszystkich pokojach.

Tak samo mocno ucierpiały pobliskie domy prywatne.

Władze wyznaczyły 10 000 marek, temu, kto naprowadzi policję na ślad zbrodniarzy.

Francja.

ZMIANA W REDAKCJI NAJWIĘKSZEGO DZIENNIKA FRANCUSKIEGO, ZAŁOŻONEGO PRZEZ POLAKA.

W Paryżu i we wszystkich stolicach zagranicy, będących centrami politycznymi, zrobiła wielkie wrażenie wiadomość że naczelny dziennik francuski „Le Temps” przeszedł w inne ręce.

Mianowicie p. Adrian Hebrard członek rodziny, do której ten dziennik należał od wielu lat, złożył godność nacelnego dyrektora pisma i podobno sprzedał pakiet akcji, należących do niego i do jego krewnych, które dawały mu władzę nad piśmie.

Jak słychać, akcje te nabyła grupa finansistów i przemysłowców za wiele milionów franków.

Miejsce p. Hebrarda, który zajmie stanowisko jedynie w komitecie doradczym pisma, zajął jako naczelny dyrektor, a więc i zarazem kierownik redakcji, p. Louis Mill.

Zmiany te ma zatwierdzić jeszcze zgromadzenie akcjonariuszy pisma, które odbędzie się dnia 12 września.

Losy dziennika „Le Temps” który powszechnie jeszcze uważano za organ francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych i za najlepszy dziennik polityczny we Francji, a może i na świecie, w Polsce budzą zainteresowanie większe, niż gdzie indziej gdyż założytelem jego był Polak, literat i powieściopisarz, Edmund Chojecki, który w literaturze francuskiej znany był później pod imieniem Charles Edmond.

Przez długie lata po nim jeszcze znaczna część akcji tego dziennika spoczywała w rękach rodziny Chojeckich, zamieszkałej przeważnie na Ukrainie.

Włochy.

BOLSZEWICKIE IMIONA ZAKAZANE.

Dzieci w szkołach w Bolonii, noszące niechrześcijańskie lub bolszewickie imiona, nadane im przez rodziców w czasie panowania radykalizmu we Włoszech, muszą zmieniać je.

Sądy zdecydowały, że takie imiona chłopców jak „Ateista”, „Lenin”, „Anarchista”, i imiona dziewcząt, jak „Zemsta”, „Dynamit” i „Międzynarodówka”, są przeciwne prawu, zabraniające-

mu nadawania imion niemoralnych.

Iskierki z całego swiata.

— W Nowej Kaledonii według najnowszej statystyki umarło 65 katolickich misjonarzy wskutek niedostatków i niezdrowego klimatu.

— W Warszawie ma stanąć pomnik bohatera poległego w walce z Bolszewikami ks. Ignacego Skorupki.

— Generał Rydz-Smigły uległ wypadkowi samochodowemu w drodze pomiędzy Pszasnym a Wyszkowem, zdążając na zjazd legionistów.

— Niejaki Stanisław Mateski, jak podaje „Gazeta do Powo” został zaaresztowany przez policję na placu Ozorio w Kurytybie za występki pijaństwa.

— W północnych powiatach Litwy panuje okropna zęda.

— W Rio de Janeiro odbyło się otwarcie ogromnego kilkunastu piętrowego gmachu, w którym mieścić się będzie wydawnictwo gazety „A Noite”.

— Do stanu Para przybył transport 300 japończyków.

Telegramy

— Samolot pocztowy na linii Londyn—Indje spalił się w powietrzu wraz z lotnikiem Wodbudge i dwoma innymi osobami

— Straszny huragan przeszedł nad wyspami filipińskimi, zabijając około 126 osób

— Clemenceau, dawny minister wojny i prezydent Rady Ministrów, zwany dla żelaznego zdrowia tygrysem, bo liczy już 88 lat, zachorował poważnie w swoich posiadłościach w depart. Vendée.

— W Nowym Yorku trwają nadal niezwykle upały.

— Nuncjusz Apostolski Aloisio Masella, który udał się do Rzymu, oświadczył tamtejszej prasie, iż odniósł z Brazylii katolickiej jak najmiłsze wrażenia.

— Urzędowy komunikat ministerstwa kolonii oświadcza, iż w Palestynie nastaje spokój.

— Rząd hiszpański postanowił wywozić i przymusowo osiedlać na wyspach Azorskich wszystkich mścieli porządku.

— Stan zdrowia byłego prezydenta ministrów Poincarégo pogorszył się.

„Oświata”

i gorliwi jej członkowie w trosce o emigrację, wydalili i polecą do nabycia następujące niezbędne dla Rodaków w Brazylii dzieła:

- 1) **Rozmówki Polsko-Portugalskie**, ks. J. Góralski. Cena 95, z przesyłką 36500.
- 2) **Słownik Portugalsko-Polski — Dictionario Portugues-Polono** ks. J. Góralski. Cena 165000, z przesyłką 165800.
- 3) **Mała Gramatyka Języka Portugalskiego** wraz z rozprawką ml. Cena 45000, z przesyłką 45500.
- 4) **Słowniczek Polsko-Portugalski** kolonistów polskich w Brazylii ułatwiający niezmiernie zrozumienie całej pracy naszych rodaków po kolonjach. Cena 15000.

Bacznosc Wyborcy! (Eleitores)

Przy Związku Polskim w niedzielę dnia 15-go WRZEŚNIA odbędzie się wielka „Churrascada” bezpłatna dla kandydatów Ulatwia się wszelkie dokumenta przychodzące, aby zapisać się. Pamiętać trzeba, że nasza siła i wpływ zależy od ilości wyborców.

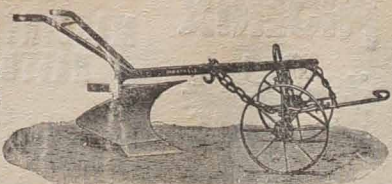
Podania można wnosić w każdy dzień w Związku Polskim. Początek od 8-ej z rana.

Jan Faucez, H. Troczyński, Komisja: Ludwik Wojski, Ignacy Wróbel, N. M. Falarz.

Adubo Paraná są najlepsze nawozy sztuczne.

Kolonisci
DOŚWIADZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYLKO
MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 96.
CAIXA POSTAL 420

Dobre żniwo

mogą mieć rolnicy, jeśli będą używać
NAWOZÓW z Fabryki

„Paraná“

Zakupujcie **MACZKĘ z KOŚCI** tylko **MARKI PARANÁ**, znajdując się u nas zawsze na składzie różne **NAWOZY ZAGRANICZNE** jak: **SALETRA CHILIJSKA** jedynie prawdziwe **NAWOZY AZOTOWE**.

Od miesiąca Lipca 1928 do Maja 1929 roku wystano tych nawozów aż **2.516.101,6** tonn co dowodzi, że są najlepsze i tych ludzie wolą aniżeli innych

RENANIA-FOSFAT
SUPERFOSFAT 15 proc.
SULFAT POTASOWY
CHLOREK POTASOWY

oraz **SPECJALNE MIESZANINY** na plantację.
Dla **TOWARZYSTW ROLNICZYCH** oraz dla kupców dajemy specjalną zniżkę.
POTRZEBUJEMY AKTYWNYCH SPRZEDAWCÓW.

ALBANO BOUTIN & Cia.

RUA BOULEVARD CAPANEMA 155

CAIXA POSTAL 332 — TELEFON 226

Curityba — Parana

FABRYKA w São Lourenço w PRZEDUŻENIU
RUA ASSUNGUY.

BILETY OKRĘTOWE
dyrekt jak również de Chamada najtańszej informować się **rua Aquidaban** N. 62 — wejście od Visconde de Nacar, Pierwsza piętro.

Ozy zapłaciłeś już za „Świat Parański“?

Potrzeba zaraz kucharki u rodziny dobrej.
— **PLACI SIĘ DOBRZE.**
Rua Conselheiro Barradas 195
CURITYBA

Klinika Chirurgiczna

RUA AQUIDABAN N. 66.

Telefon N. 448.

Chorych zamiejscowych przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roentgena (X-ray). Specjalność: choroby chirurgiczne, kolecie i dróg moczowych.

Dr. Antoni Rydygler

Ziemię na sprzedaż w CRUZ MACHADO

Sprzedza się szakiar wraz z domem i innymi zabudowaniami. Dom jest położony w środku miasteczka przy głównej drodze prowadzącej do União da Vitória. Woda jest bardzo dobra. Rozmiar zabudowania: Dom ma 9 na 12 metrów. Depozyt 5 na 18; »Garpon« 5 na 16 metrów. W tymże domu znajduje się sklep.

Jest do sprzedania 120 akierów ziemi; a w tem jest 76 akierów ziemi do sadzenia; kawał ziemi zarośnięty drzewami pinjorowymi, herwowymi i imbuowymi.

Jest do sprzedania w drugim miejscu 35 akierów dobrej ziemi do sadzenia na której są stojące częściowo drzewa herwowe, pinjorowe i imbuowe; woda dobra.

Jest do sprzedania w trzecim miejscu 24 akierów ziemi dobrej do sadzenia z dobrą wodą oraz z małym gospodarstwem o 6 metrów wysokości przy drodze kolejowej.

Jest do sprzedania w czwartym miejscu 20 akierów ziemi do sadzenia na której się znajduje dużo drzew herwowych, pinjorowych i imbuowych.

oniem chciałbym zamieszkać blisko koleji żelaznej, sprzedam całą posiadłość bardzo tanio albo zamienię się ze wszystkim dobytkiem na inną posiadłość położoną blisko koleji. Rosną przyjechać i zobaczyć, że rzeczywiście tanio odstępuję moją posiadłość.

Blizszych informacji udzieli:
Wacław Wierabiecki
Cruz Machado — Santa Anna — Parana.

ELIXIR 914

1 pastylki 914.

Kilkudniowe zażywanie: 1) Czysta krew, 2) Sprowadza zanik przyszców, plam, swędzenia ran i t. p. 3) Usuwa reumatyzm, ból głowy i gości. 4) Usuwa objawy syfilistyczne. 5) Wzmocnia trawienie. **Elixir 914** nie atakuje żołądka jest najlepszym środkiem czyszczącym krew, uznanym przez okulistów i lekarzy chorób syfilistycznych.

Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N. z S. Paulo N 26 z 21 2 - 1916.

PRAWOZIWA POLSKA KUCHNIA.

Wynajmuje się pokoje na stałe z utrzymaniem. Przyjmuje się stołowników. Obiady wysyła się do domu.
Rua Colombo 8 — Curityba.

ROLNICY!

Zawiadamiamy Sz. Rolników, że na miesiąc

Wrzesień

zniżyliśmy cenę o **JEDNEGO MILREJSA** na worku **MACZKI** oraz **NAWOZÓW SZTUCZNYCH**. — Korzystajcie z okazji.

Casa Hackradt

Curityba, Rua 15 Novembro 96,
Caixa postal 420 -- Paraná

SKŁAD NASION I JARZYN.

Najlepsze nasiona dostacie tylko w składzie

SEMENTEIRA

gdzie się mieszka dawniej skład Witolda Zagóń wioza — Traversa Zacharias 5 — Curityba — jest to ulica między placem Zacharias i Aven. Luis Xavier przez którą przechodzi tramwaj BATEL.

A. H. & Cia.

Nasiona te są zawsze świeże i gwarantowane. — Nasiona wysyła się poewną koleją na całą Brazylię. — Ceny są przystępne.

Potrzeba kilka rodzin

do pracy na fazendzie kawowej w **Jacaresinho** w północnej Paranie. — Mieszkanie daje się. Przewóz darmo aż na miejsce. Informacji udzieli

JOÃO NOCITI

Rua Marechal Deodoro N. 63 — Curityba

Głosy naszych Czytelników.

W ODPOWIEDZI NA ODEZWĘ

Przeczytawszy szacowną odezwę do czytelników, pomieszczoną w 60 tym numerze „Ludu“ ośmielam się napisać krótką od powiedź.

Zgadzam się całkowicie ze wspomnianą odezwą i życzę, że tak jak dotąd będę się starał popierać „Lud“ — już to przez jednanie nowych prenumeratorów, już to przez bezinteresowne odbieranie prenumeraty, co uważam za moralny obowiązek. Gdy mnie nie stanie (84-ty rok życia to już dobra porcja) będzie to robić z chęcią syn mój.

W. K.

OD REDAKCJI.

Odpowiedzi na naszą odezwę otrzymaliśmy nadspodziewanie bardzo wiele. Nie możemy przytaczać tutaj wszystkich, podajemy jeden z wielu, napisany ręką weterana wychodźtwa polskiego wielkiego przyjaciela „Ludu“. Tak wielce zacnemu W. K. jak i tym wszystkim, którzy nadesłali nam słowa zachęty, i zwłaszcza że ofiarowali łaskawie swoją współpracę Redakcja „Ludu“ wyraża głęboką wdzięczność i podziękowanie.

ZDROWY GŁOS.

Szanowna Redakcja naszego poczytnego pisma „Lud“ raczy pomieścić niniejszą korespondencję ku rozważdze naszym polskim Towarzystwom.

Przeglądając tutejsze pisma, w jednym z nich przeczytałem ze zbudowaniem statystykę mi-

nistertwa rolnictwa a między innymi komunikatami podaje, że w I. istnieje niemieckie T-wo Rolnicze liczące 600 członków i że prawie wszyscy „são eleitores“ (mający tytuły wyborcze) zaznaczając iż to T-wo otrzymało od Rządu wiele kosztownych narzędzi rolniczych i dużo wyborczych nasion do zasiewu Ołóż, jeżeli tak jest rzeczywiście, to wcale się temu nie dziwię że Rząd ma taki wzgląd na to Towarzystwo. Towarzystwa, których członkowie nie są wyborcami, wobec sfer rządzących są zera i t. j. ludźmi bez wartości, a zatem panowie prezesi polskich Towarzystw powinni wpłynąć na członków i mieć to sobie za honor, ażeby członkowie danych Towarzystw byli wyborcami i aby w zbliżających się wyborach brali udział w głosowaniu a tylko wtedy nasze Towarzystwa spodziewać się mogą od Rządu poparcia.

Dalej wyczytałem, że to Towarzystwo niemieckie w I. koszttem wkładkę miesięcznych od członków daje zapomogę biednym chorym i wdowom po zmarłych członkach tegoż Towarzystwa a nadto pomagają sobie członkowie wzajemnie w pracach polnych kolejno. Często trafia się iż jakiś członek T-wa złożony na łożu boleści chorobą przynajmniej jest spokojny o swoje polne zbiory, albowiem Towarzystwo zbierze i zabezpieczy przed zmarnowaniem się a choremu o ile może daje poratowanie materialne i moralne.

Nigdzie nie czytałem, aby we wspomnianem T-wie odbywały się „baile“ i całonocne zabawy jako niestety tak często czyta się o zabawach polskich Towarzystw... Gdyby tu na emigracji między polskimi Towarzystwami znalazło się Towarzystwo z podobnymi idziałami, niechże mu będzie Cześć!

A. W.

Kurityba 7 września 1929.

Rozmaitości.

KRÓL WŁOSKI SKARŻY STAN NEW-JORK

W roku 1925 umarł w New Jorku robotnik włoski, nazwiskiem Antonio Comincio. Podczas 42 letniego pobytu swoje go w Ameryce zdołał uciąć sobie 900 dolarów. Nie posiadał ani obywatelstwa amerykańskiego, ani krewnych którzyby po spadek się zgł sili. Stosownie do istniejących praw amerykańskich pozostały po zmarłym majątek stał się własnością stanu, w którym zmarł ów robotnik.

Po czterech latach od czasu śmierci Comincio — faszystowski rząd włoski zażądał w imieniu króla od stanu New Jorku zwrotu 900 dolarów pozostawionych przez włoskiego robotnika na podstawie, iż według włoskiego prawa majątek po zmarłym obywatelach włoskich, którzy nie mają spadkobierców, bez różnicy, gdzie są zamieszkali należy do króla włoskiego Biedny robotnik Comincio, o

którego podczas 42 letniej tułaczki poza ojczyznę nikt się nie troszczył, dostąpił po śmierci wielkiego zaszczytu. Sam król włoski żąda dla siebie pieniędzy, które Comincio uciął przez cztery dziesiątki lat ciężkiej pracy

SZTUOZNE STARE WINO.

Wiadomym jest powszechnie, że im starsze jest wino, tem ma większą cenę. Zanim jednak ono się zestarzeje i nabędzie specjalnego smaku i zapachu, miną całe wieki. Dzisiaj udało się za pomocą elektryczności przyspieszyć ten naturalny proces i to, na co matka — natura potrzebowała całych wieków, osiągnąć w przeciągu kilku godzin.

Dokonał tego chemik, prof. Charles Henry, który poddał wino pod działanie prądu elektrycznego o wysokim napięciu. Użył do tego doświadczenia prądu zmiennego od 60.000 do 120.000 wolt. — Elektrody przyciągały i zbierały dokoła siebie w specjalnych rurkach te mikroskopijne cząsteczki pływające w winie na których osiadanie trzeba było całych wieków, co nadawało ten specjalny smak i zapach wina. Poza tem, oprócz tego oczyszczenia wina, pod wpływem prądu elektrycznego dokonywał się szybki proces fermentacji.

Takie kilkusekundne „postawienie“ jednej beczki wina przeciwnej wielkości może się dokonać w przeciągu 2-3 godzin tylko.

Kącik teatralny

Ubiegłej soboty Związek Amatorów Sceny w Kuritybie wystawił nową sztukę: p. t. „Szlachta Czysznowa“. Wesola ta dwuaktowa komedia ubawiła koloniję kuritybską. Artyści gra i z werwą i wspaniale op nowali rolę; zwłaszcza duże talenty artystyczne zdradza p. Chorosińska. Niepospolite przymioty komika posiada p. prezes Trojan, który swą rolę odegrał znakomicie.

Wybór sztuki natomiast nie był najlepszy, a także pewien refrain piosenki wydał się za śmiały.

Inna wada, powiem otwarcie, gdyż chcę być szczerym; — jest znaczne opóźnienie rozpoczęcia przedstawienia.

Reasumując jednak należy wyznać, że zalety teatru kuritybskiego górują ponad drobnymi brakami, które łatwo w przyszłości będzie można usunąć.

Toteż Związek Amatorów Sceny Polskiej zdobywa sobie coraz większe uznanie.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Wpłacił za różne rzeczy panowie: Andrzej Sawiniec 40\$, Filip Jak 5\$, W. Górniewski 5\$, Jan Wojciechowski 10\$, Wład. Tartas 38\$, Jan Wojciechowski 10\$.

LISTY

znajdują się w Redakcji „Ludu“ dla panów: Józefa Preissa, Stanisława Hamerskiego, Sylwestra Piaseckiego i L. Zlewskiego.

KURS PIENIĘDZY.

Dolar	83458
Lira włoska	3440
Frank francuski	332
Angielski funt szterling	413015
Pezo argentyński	31400
Frank szwajcarski	15620
Złoty polski	14020

Czytajcie i rozpowszechniajcie „LUD“

Casa Vermelha

Eurico Fonseca & Cia.

Importowcy

Żelastwo, naczynia kuchenne, szkło do okien, drut kolozasty, plugi, maszyny, farby, oleje, broń i amucja, przyrządy rolnicze, stolarskie i t. p.

Adres telegr.: VERMELHA - Caixa postal Nr. 56.

Rua José Bonifacio Nr. 127 - Curitiba - Paraná

„A VENCEDORA“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, mietlowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. - Prócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. - Uprasza się Szań. Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurtybie.

FRANCISZEK LACHOWSKI
Curityba - Rua Cabral N 53 - Curityba

Casa de Saude „São Francisco“

DOM ZDROWIA - KLINIKA PRYWATNA
DR. JORGE MEYER FILHO

Rua São Francisco N 25 - Curityba.

Specjalność: operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumatyora x przy osobach cierpiących na płuca. - Nowoczesny aparat Roetgens. - Diatermia. - Sztuczne ultra fioletowe, promienia jonizacyjne, Zystokopja i t. d. - Przyjmuje od godziny 10-iej do 11 pół od 1-6.

Spróbuj, a powiesz Panie,
że piwo POMBA
jest najlepszym w Paranie.

Jedyny Polski Skład Nasion
CASA SEMEADOR
Czesława Mazurka
Curityba,
Emano Pereira 41,
Paraná

Posiada zawsze na składzie gwarantowanej jakości nasiona kwiatowe i warzywne, które wystąpi natychmiast po nadejściu zamówienia.

Dr. Carlos Heller

Pracował w hamburskich, wiedeńskich i paryskich szpitalach.

Praktyka ogólna.

Leczy specjalnie choroby skórne, weneryczne, pęcherza i włosów.

Klinika dla dzieci. - Leczy Zylaki oraz rany na nogach bez operacji.

Leczy sztucznie promieniami Diatermia Konsultorium i rezyduje:

Rua 15 de Novembro 5. Przyjmuje od 10 do 12 i od godz. 4-iej do 6-iej.

Rez: Rua C. Araujo 970 - Telefon 44

Dr. Antonio Mesiano

Były kierownik w Klinice Maternidade das Laranjeiras w Rio na miejscu Profesora D-ra Fernandes Magalhães.

Operator. Leczy choroby kobiece, pomaga w chorobach położniczych, drogi moczowe i t. d.

Konsultorium: Palacio Avenida, Depart. 101 - przyjmuje go godziny 9-iej do 11-iej i od 4-iej do 6-iej.

Rezydencja: Rua Carlos de Carvalho 784 - Telefon 159.

Wyjeżdża na zawołanie w każdej chwili nawet w nocy.

Drukarnia i Księgarnia

Antoni Rydygler & Cia Limitd.
Rua Barão do Serro Azul 28 - Curityba

Książki w różnych językach: Książki szkolne i pomoce naukowe dla szkół polskich i brazylijskich. Materiały piśmiennicze oraz książki handlowe dla wszystkich biur. **Słownik Portugalsko-Polski**. Elementarz K. Lechał.

Roboty drukarskie wykonuje się natychmiast po cenach bardzo niskich. Wyrabia się pieczątki gumowe.

Różnice, książeczki do nabożeństwa. Figury, figurki, krzyżki, obrazki, medaletki i t. d.

ELIKSIR „NOGUEIRA“

Jest używany skutecznie w następujących chorobach:

skrofuly
hubony
choroby kobiece
cieczenie z uszów
wywrota
fistule
raka syfilistycznego
pryszcze
białe upławy
wrzody i narosła
świerzb
reumatyzm
plamy skórne
niedomagania wątroby,
ból w pierśiach
narosła na kościach
pulsowanie tętnic
i wogóle wszystkie choroby pochodzące ze krwi.

Wielce skuteczny środek czyszczący krew.

DR. VIEIRA DE ALENCAR.

Pracował w paryskich berlińskich szpitalach. Klinika Chirurgiczna. Leczy choroby kobiece i drugi moczowe. - **Diatermia i Raio Ultra - Violeta.**

Konsultorium: Rua 15 de Novembro 47 - 2 piętro (Palacio do Comercio) - Telefon, 1182 - od 10 - 11 i od 3 - 5.

Rez. Avenida Iguaçu - 105 - Telefon 1023.

PHOENIX

MASZYNY DO SZYCIA HAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy krawieckiej.

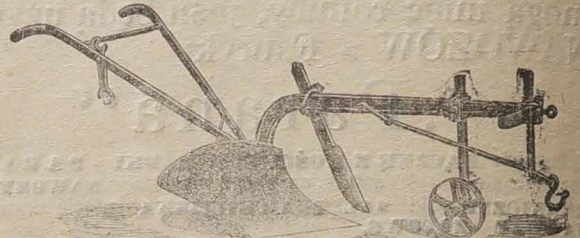
Sprzedajemy te maszyny na spłaty miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE

Rua Barão do Rio Branco 278 - 283 - Curityba.

Filia: Rio Negro. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Campo Largo

PRAKTYCZNE NAJROZUMNIEJ ORZADZE ZIEMI
PLUGI SĄ WE WIELKIM WYBORZE

CASA METAL

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 - Caixa Postal 140

Farby BAYER są najlepsze

do farbowania wszelkich materiałów

CARLOS LUHM

Rua Blachuelo 161 - Curityba

VANADIOL Grande Tónico Phosphatado

Czyszczają krew i wzmacniają nerwy. Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austrogiólio, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Gualberto akotez i inni lekarze.

Ameryka Południowa posiada drzewo, które leczy paraliż mózgu.

Przed kilku laty podróżnicy-uczeni donieśli o tajemniczym narkotyku, używanym w postaci płynu przez krajowców w południowej Ameryce oraz w innych okolicznościach. Podróżnicy ci badawczy narkotyk stwierdzili, że przyrządzany przez Indian napój wywołuje w każdym, kto go napije, niezwalozoną potrzebę ruchu i halucynacje, z powodu których przed oczami przesuwały się coraz to nowe obrazy, jedne bardziej fantastyczne od drugich.

WSZYSTKO PRAWDA.

Obecnie jeden z niemieckich dzienników zamieszcza sprawozdanie z doświadczeń prof. dr. Biera w klinice psychiatrycznej w Herdelbergu. Prof. Bier zbadał w ostatnich czasach ciekawy ten czarodziejski narkotyk, o którym słyszał, że może znając w lecznictwie bardzo wybitne miejsce, i na tej podstawie doszedł do wniosku, że wszystko to, co się o narkotyku mówiło całkowicie odpowiada prawdzie.

Narkotyk ten o którym mowa, otrzymywany jest z drzewa, zwanego naukowo Banisteria Caapi. Udało się w czasie nauce natychmiast otrzymać w czystym ten narkotyk, lecz również odbył szereg prób na zwierzętach, a wyniki tych prób przeszły wszelkie najbujniejsze nawet oczekiwania. Badania przeprowadzono na zwierzętach ciepłokrwistych, głównie na małpach i psach.

CIEKAWY WYNIKI BADAŃ.

Bezpośrednio po użyciu narkotyku nawet przez małe zamknięte świadomości występuje niezwykła

ruchliwość, podczas której wszystkie mięśnie pracują; po kilku minutach ciało zaczyna drżeć, a drżenie to przechodzi z czasem nawet w konwulsje; jednocześnie daje się zauważyć nadzwyczajne pobudzenie, wskutek którego, pies naprzekład przez czas dłuższy oszokował drzwi, biorąc je wskutek zmysłowego złudzenia za obcego człowieka. Inny pies, mając otwartą oczy i zaciśnięte zęby robił wrzaski nieświekiego. Po kilku godzinach wszystkie objawy narkotyku ustąpiły. Badania z małpami dawały ten sam wynik; i one również zdradzały niebywałą potrzebę ruchu.

Nieporównanie ciekawsze były badania lekarskie, z tym narkotykiem przeprowadzone i wykonane na ludziach. Jeden z lekarzy przyjął większą ilość narkotyku za pośrednictwem podskórnej zastrzyku. Bezpośrednio potem wszystkie mięśnie jego zaczęły drżeć, nastąpiła niezwykła wrażliwość zmysłów, między innymi nieprawdopodobny szum w uszach, jakgdyby chodziło o trzask samolotów; poatem lekarz czuł wyraźne objawy zatrucia, które jednak już po trzech godzinach całkowicie ustąpiły.

LECY I NIE SZKODZI.

Po tych wszystkich doświadczeniach badający ten narkotyk lekarze doszli do przekonania, że byłoby wskazaną rzeczą stosować go w paraliżu mózgu, czy mięśni. Sądzono, że wskutek nadmiernej ruchliwości, spowodowanej przez narkotyk, ustąpić może również paraliż mózgu czy mięśni.

Przybliżenia te doprowadziły do bardzo ciekawych wyników i

całkowicie okazały się słuszne. Badania przeprowadzono na osiemnastu chorych; na dwunastu chorych narkotyk ten podziałał nadzwyczaj dobrze; większość badanych już w kwadrans po zastrzyku narkotyku poczuła nadzwyczajną potrzebę ruchu, miała wrażenie, że ich członki stają się lżejsze i że łatwiej mogą się poruszać i mogą poruszać głowę; jeden z nich, który przedtem nie mógł nawet poruszyć ręką, natychmiast po otrzymaniu narkotyku zawołał żartując, że mógłby się znówu boksować, i odzyskał niemal pełną swobodę ruchów.

Inni chorzy mogli wstawać i siedzieć bez pomocy, chodzenie zaś i stanie czy żucie pokarmów nie sprawiło im tak wielkiej, jak przedtem trudności. Nawet trudności mowy zostały w znacznym stopniu usunięte. Kilku sparaliżowanych, którzy przedtem nie mogli się ubrać bez pomocy i jadał tylko wtedy, gdy ich karmiono, mogli po spożyciu narkotyku wykonać te czynności sami. Polepszenie następowało natychmiast jeśli mowa o ruchach świadomych, lecz nawet gdy chodzi o ruchy automatyczne.

Było rzeczą zadziwiającą, że takie polepszenie występowało szczególnie silnie u chorych, którzy już lat o cierpieli z powodu paraliżu.

BANISTERYN.

Oczywiście, narkotyk ten, zwany w chemii lekarskiej banisterynem, jest chemię wyjątkowym, medycyna bowiem nie posiada poza nim żadnego innego środka, przy którego pomocy można byłoby w ciągu kilkunastu minut zrobić z człowieka sparaliżowanego - zupełnie zdrowego. Ponieważ działanie banisteryny ogranicza się do pewnych komórek i przewodów w mózgu, więc przy stosowaniu go należy zachować ostrożność. Wiadomo w każdym razie, że odplyw narkotyku następuje w okresie od dwóch do trzech godzin, że więc

działanie jego również po upływie tego czasu ustępuje.

Medycyna współczesna robi stania w tym kierunku, aby lek ten na dłużej zachował w mózgu. Lecz nawet gdyby się udało ten cel osiągnąć, byłaby jeszcze jedna bardzo wielka trudność do zwalczania, mianowicie fakt, że zdobycie niezbędnych ilości banisteryny jest prawie niemożliwe, a jego namiastki nie daby się wykonać, według posiadanych przez naukę wiadomości stworzyć.

W każdym razie uczeni lekarze europejscy zamierzają odbyć wielką wyprawę do Ameryki Południowej, gdzie rośnie owa zbawcza roślina; wyprawa ta się uda, o ile znajdzie się ktoś, kto dla dobra ludzkości zechce poświęcić odpowiednią sumę, niezbędną dla jej zorganizowania. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że dokładne wyswielenie sprawy banisteryny wywołałoby przewrót w dotychczasowym lecznictwie.

Wesoły kącik.

PRZESTROGA.

- Przepraszam pana, dla czego na tym moście widnieją napis: „Nie zatrzymuj się“?

- Rzecz prosta, bo jak się pan zatrzyma, to pan nigdy nie przejdzie na drugą stronę...

SŁOWA, KTÓRE OBOWIĄZUJĄ.
- A więc, gdy zaręczyny nasze są zerwane, zwróć mi mój pierścionek.

- O nie, mój kochany, pierścionek sobie zatrzymam; wszak widnieje na nim wyryty na twoje polecenie napis: „Twój na zawsze“...

ZIRYTOWANY.

- Nie mogę z tobą dłużej wytrzymać - mruknął mąż.

- A czy to ja biegłam za tobą przed ślubem? - krzyknęła żona.

- To prawda! ale pułapka na

myszki także nie biega za myszami, a jednak je chwytą!

NASZE DZIECI.

Wnuceczek: - Czy dziadzio był taki maleńki jak ja?

Dziadek: - Tak jest dziecino.

Wnuceczek: - A to musiało śmiesznie wyglądać. Taki mały pędrak z brodą i w okularach.

SKŁADKINA BUDOWEJ DOMU Tow. Polskiego „Odrodzenie“ w Ponta Grossa.

Składki zebrane przez p. Ign. Wróbla p. g. listy N. 20, Złoty panowie: Ignacy Wróbel 20\$, Jakób Prokopiak 5\$, Bajerski 5\$, H. Kujawski 2\$, W. Sypulkowski 2\$, Kawecki 5\$, Beziemiennie 10\$, Tomasz Gryta 1\$, J. Gettaer 1\$, W. Jaworski 10\$, Jan Pacyk 5\$, Jan Ficiński 5\$, Teofil Kempa 5\$, Franciszek Wysocki 1\$, Stanisław Niemięgowski 2\$, J. Furmaniak 5\$, Beziemiennie 5\$, Henryk Adamik 20\$, W. Sobolewski 5\$, P. Downarowicz konsul R. P. P. 100\$, Józef Kula 5\$, Reunis 20\$, Stefan Ło-5\$, Beziemiennie 10\$, Czerwieja Atlantica 20\$, Ryszard Boguszewski 1\$, Józef Sikorski 2\$, August Jaruga, Stanisław Tempki 10\$, Władysław Grzybowski 3\$, N. N. 10\$, X. 2\$, Albin Majewski 10\$, Karol Majca 5\$, Józef Sikorski 2\$, X. Jan Rzymek 5\$. Razem 329\$000.

Na rzecz p. Zembrzyckiego 70\$000.
Zebrano poprzednio 2,387\$000

Razem 2,766\$000

Równocześnie T-wo Odrodzenie przejmie prosi wszystkie osoby, którym były wydane listy składkowe o łaskawy zwrot takowych bezwzględnie nie zwalniając czy były składki, czy też nie, gdyż Towarzystwo „Odrodzenie“ przystępując do odbudowy, zmuszone jest zdeć z powyższych list sprawozdanie.

Prezes T-wo „Odrodzenie“ Stanisław Zembrzycki

SPRZEDA SIĘ w pobliżu linii tramwajowej w pięknym miejscu lot ziemniaki 20 metrów frontu na 60 długości z domem drewnianym i wszelkimi zabudowaniami po cenie przystępnej. Wiadomość w redakcji „Luda“.

Pijcie tylko SZOPS z Browaru ATLANTYKI